

פרשת ראה

לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך... כי פתוח תפתח את ירך לו (טו, ז)

הנה ידוע שישנן קדימויות בעשיית מצות הצדקה וכל אחת קודמת לרעותה. וכמו שפסק הרמב"ם (הלכות מתנות עניים פ"ז הי"ג) להלכה: "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך וגו' דרשינן... ועניי ביתו קודמין לעניי עירו דכתיב בתר לאחיך, לענייך, דהיינו עניי ביתו ועניי עירו קודמין לעניי עיר אחרת, כדכתיב אח"כ ולאביונך בארצך - דהיינו עניי עירו ועניי ארץ ישראל קודמין ליושבי חוצה לארץ, דכתיב בסיפיה דקרא דכי יהיה בך אביון וגו' בארצך דהיינו ארץ ישראל, ואח"כ כתיב אשר ה' אלוקיך נותן לך לרבות כל מקום", וכו'.

מין הישר שלום' מבעלזא זי"ע אומר: בכף ידו של אדם אין כל האצבעות שוות. יש אחת מהן הגדולה מרעותה וארוכה יותר, ואחת קצרה יותר. כל זה ניכר דווקא כשהאדם פותח את כף ידו ולא קומץ אצבעותיו לאגרוף. כי בשעת הקמיצה - כל האצבעות נראות שוות מבחוץ ואין הבדל ניכר ביניהן. זהו שמזהירה כאן התורה, בדרך רמז: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך", ותגיד: כל העניים שווים כאותה יד קמוצה, ולכן את מעשרותי ונדבתי אחלק לכולם בשווה, ואין דיני קדימה לאחים או קרובי משפחה. אלא: "פתוח תפתח את ירך לו" - ולכל עני תן כפי הראוי לו מדיני הקדימה שנתנה לך התורה. ודפח"ח.